

Motion till riksdagen 2005/06:A213

av **Sten Tolgfors (m)**

Arbetslösheten i Örebro län

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om den totala arbetslöshetens utveckling i Örebro län.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om andelen arbetande i Örebro län.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om nystartsjobb.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett program för fler i arbete.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om antalet lediga jobb i Örebro län.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om den strukturella arbetslösheten.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om antalet förvärvsarbetande i Örebro län.

Motivering

Situationen på arbetsmarknaden är alarmerande – i Sverige och i Örebro län.

Den totala arbetslösheten i Örebro län har ökat med 1 000 personer det senaste året, till mer än 13 500 personer. Det motsvarar befolkningen i en av länets kommuner. Den öppna arbetslösheten i Örebro län har ökat med 1,5 procentenheter sedan 2002.

Totalt är det numera bara 60 % av Örebro läns vuxna befolkning som arbetar, enligt RUT.

Enligt arbetskraftsundersökningarna (AKU) var det under första kvartalet 2005 60,9 % av befolkningen i åldern 16 till 64 år som arbetade. 68,9 % var sysselsatta, men frånvaron på grund av sjukdom, semester, föräldradighet, militärtjänstgöring var 8,0 %. Alltså arbetade bara sex av tio den undersökta tiden.

Fel! Okänt namn på

Mindre än tre fjärdedelar av befolkningen, mer exakt 74,1 %, befann sig ens i arbetskraften, som sysselsatta eller arbetslösa. Eftersom så många befinner sig utanför arbetskraften blir andelen arbetslösa i befolkningen (5,2 %) lägre än andelen arbetslösa av arbetskraften (6,9 %).

Antal personer i arbete, antal och som andel av befolkningen 16–64 år, Örebro län, kvartal 1/2005

		Antal personer	Procent av befolkningen
Män	I arbete	57 100	65,6
	Sysselsatta	62 600	72,0
	Arbetslösa	5 000	5,7
	I arbetskraften	67 600	77,7
	Ej i arbetskraften	19 400	22,3
	I befolkningen	87 000	100
Kvinnor	I arbete	49 200	56,2
	Sysselsatta	57 600	65,8
	Arbetslösa	4 000	4,6
	I arbetskraften	61 600	70,4
	Ej i arbetskraften	25 900	29,6
	I befolkningen	87 500	100
Båda	I arbete	106 300	60,9
	Sysselsatta	120 200	68,9
	Arbetslösa	9 000	5,2
	I arbetskraften	129 200	74,1
	Ej i arbetskraften	45 300	26,0
	I befolkningen	174 500	100

Källa: Arbetskraftsundersökningarna, Statistiska centralbyrån.

Andelen och antalet öppet arbetslösa minskar i Örebro län – men bara för att andelen och antalet i arbetsmarknadspolitiska åtgärder ökar, vilket framgår av nedanstående tabeller.

Den totala arbetslösheten har ökat med 999 personer det senaste året. Den öppna arbetslösheten minskade med 631, under det att antalet personer i åtgärder ökade med 1 630 personer. Det duger inte att bara flytta människor från öppen arbetslöshet till arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Människor måste ges möjlighet till jobb, inte bara åtgärder.

Den totala arbetslösheten i Örebro län är 8,5 %, att jämföra med 6,7 % i riket.

Fel! Okänt namn på

Öppet arbetslösa (20–64 år) i genomsnitt per kvartal, 1997–2005

År	Antal		Andel arbetslösa		
	Län	Län	Ref.omr	Riket	
1997	11 593	7,4	7,5	6,9	
1998	8 859	5,6	5,7	5,4	
1999	9 463	6,0	5,8	5,2	
2000	8 733	5,5	5,0	4,3	
2001	7 085	4,5	4,0	3,6	
2002	5 990	3,8	3,7	3,4	
2003	7 387	4,7	4,4	4,1	
2004	8 255	5,2	4,8	4,4	
2005 (Senaste kvartalet = K1)	8 460	5,3	5,0	4,4	
Förändring 2005K1-2004K1	-631	-0,4	-0,2	-0,2	

Källa: SCB

Arbetslösa och personer i konjunkturberoende program, avser: Kvartal 1

		Antal		Andel av befolkning 20–64 år			
		2004	2005	Förändr	Län	Ref.omr	Riket
A: Öppet arbetslösa	Män	5 582	4 947	-635	6,2	5,7	5,0
	Kvinnor	3 509	3 513	4	4,5	4,2	3,8
	Totalt	9 091	8 460	-631	5,3	5,0	4,4
	därav ungdom	1 591	1 415	-176	8,8	8,5	6,7
B: I åtgäder	Män	1 896	2 792	896	3,5	3,1	2,4
	Kvinnor	1 543	2 277	734	2,9	2,8	2,1
	Totalt	3 439	5 069	1 630	3,2	2,9	2,2
	därav ungdom	502	844	342	5,2	4,9	3,6
A + B:	Män	7 478	7 739	261	9,6	8,8	7,4
	Kvinnor	5 052	5 790	738	7,4	7,0	5,9
	Totalt	12 530	13 529	999	8,5	7,9	6,7
	därav ungdom	2 093	2 259	166	14,0	13,4	10,3

Källa: SCB

Antalet lediga jobb minskar i Örebro län. Under årets första kvartal fanns över 400 färre lediga platser än året dessförinnan.

Lediga platser, avser: Kvartal 1

	Antal		Andel av befolkning 20–64 år			
	2004	2005	Förändr	Län	Ref.omr	Riket
Lediga platser	2 953	2 539	-414	1,6	2,8	2,9

Fel! Okänt namn på

I länet pågår en betydande strukturomvandling. Det är dock bara en strukturomvandling till hälften. Jobb försvinner, men ersätts inte i tillräcklig utsträckning av nya. Örebro län har förlorat 10 000 tillverkningsjobb och 2 500 byggjobb sedan 1990. 7 500 vårdjobb har också försvunnit. På universitetet har nya tjänster tillkommit, men där råder nu betydande osäkerhet om framtiden.

Det fanns enligt nedanstående tabell 16 000 färre förvärvsarbetande i Örebro län 2003 än 1990.

Förvärvsarbetande (dagbefolkning) i länet efter näringsgren (SNI 92/02) 1990 och 2003

Näringsgren	Antal		Andel i (%)		
	1990	2003	Län	Ref.omr	Riket
Jordbruk, skogsbruk och fiske	4 130	2 281	1,9	2,0	1,7
Tillverkning och utvinning	34 109	24 832	20,4	22,4	18,1
Energiproduktion, vattenförsörjning och avfallshantering	1 219	1 508	1,2	1,0	1,0
Byggverksamhet	10 080	7 524	6,2	6,5	5,8
Handel och kommunikation	21 572	20 830	17,1	16,2	18,5
Finansiell verksamhet och företagstjänster	10 090	12 283	10,1	9,7	13,2
Utbildning och forskning	8 484	13 842	11,4	11,4	11,2
Vård och omsorg	31 442	23 083	19,0	18,1	16,5
Personliga och kulturella tjänster	6 305	7 100	5,8	5,8	6,9
Offentlig förvaltning	6 573	6 926	5,7	5,5	5,7
Ej specificerad verksamhet	3 408	1 446	1,2	1,3	1,5
Totalt	137 412	121 655	100,0	100,0	100,0

Källa: SCB

En betydande del av arbetslösheten är strukturell och inte konjunkturberoende. Oavsett hur stark konjunkturen blir kommer arbetslösheten att förbli hög, om inte förutsättningarna för arbete och företagande förbättras. I särskild motion förs förslag fram om förbättringar av företagsklimatet.

Ett program för fler i arbete består av en kombination av bättre företagsklimat, sänkt skatt på arbetsinkomster och stramare bidrag för att det skall löna sig bättre att arbeta. Härutöver krävs bättre kvalitet på skola och utbildning samt matchning av arbetssökande och arbetsgivare. Mer än vart femte företag i Örebro län säger – trots att arbetslösheten är så hög – att bristen på lämplig arbetskraft är så svår att det hindrar företagets tillväxt. A-kassan skall vara en omställningsförsäkring som omfattar alla på arbetsmarknaden.

Fel! Okänt namn på

Nystartsjobb skapar en väg tillbaka till arbete för långtidsarbetslösa och människor som varit bidragsberoende. Arbetsgivaravgiften tas bort under lika lång tid som man stått vid sidan av arbete. Nystartsjobben kan och bör omfatta både arbetslösa, sjukskrivna, förtidspensionärer och socialbidragstagare.

Regeringens program för arbete skall enligt statsministern inriktas på åtgärder för att arbetslösa skall "byta gardiner", "gå och handla" och arbeta med "katalogisering på museer". Det är tecken på en total handlingsförlamning.

Stockholm den 23 september 2005

Sten Tolgfors (m)